

Laboratorium 8 Pomoc. Funkcje i klasy zaprzyjaźnione

Cel laboratorium:

Zapoznanie z wykorzystaniem funkcji i klas zaprzyjaźnionych w programowaniu obiektowym

- **Funkcja zaprzyjaźniona** z klasą to taka, która nie jest składnikiem klasy, a ma dostęp do wszystkich jej elementów
- Deklaracja przyjaźni wewnątrz klasy:

friend <deklaracja przyjaciela>;

- Deklaracja przyjaciela:
  - prototyp funkcji globalnej
  - prototyp metody ze zdefiniowanej wcześniej klasy
  - nazwa zadeklarowanej wcześniej klasy
- Klasy i funkcje zadeklarowane jako **przyjaciele (friends)** mają dostęp do prywatnych i chronionych pól i funkcji klasy
- Deklarację przyjaźni składa **klasa** (nie funkcja) słowem **friend**
- Miejsce deklaracji przyjaźni (public, private, protected) **nie jest istotne**
- **Definicja funkcji** może być poza lub wewnątrz klasy
- Do funkcji zaprzyjaźnionej trzeba przesłać **wskaźnik** lub **referencję** obiektu (funkcja **nie ma dostępu do this**)
- Przyjaźń pomiędzy klasami jest **jednostronna** (nie jest automatycznie wzajemna) i **nieprzechodnia**: jeżeli klasa A jest przyjacielem klasy B, która jest przyjacielem klasy C to niekoniecznie B jest przyjacielem A i A nie jest przyjacielem C. Przyjaźń nie jest **dziedziczna**.
- Klasa ma **tylko tych przyjaciół**, których sama sobie zadeklaruje
- Idea funkcji zaprzyjaźnionych **łamie właściwość programowania obiektowego – hermetyzację!!! ale...rozszerza publiczny interfejs klasy**, która decyduje o tym komu da dostęp do wszystkich swoich składowych

Hermetyzacja pól w klasie i publiczny dostęp do nich poprzez metody i przyjaciół:

```
class Tklasa {  
private:  
    int pole;  
public:  
    Tklasa(int p): pole(p) {};  
    void wczytaj();  
    void wyswietl();  
    void setPole(int p){pole=p;};//akcesor (setter)  
    int getPole(){return pole;};//akcesor (getter)  
    friend pokazPole(Tklasa &ob);//przyjaciel  
}
```

Klasy.h

```
#ifndef KLASY_H
#define KLASY_H
#include <iostream>
using namespace std;

class klasa1;    //deklaracja zapowiadająca

class klasa2    //klasa2 z jedną metodą przyjacielem klasy1
{private:
    std::string bank;
    int kwota;
public:
    klasa2();
    ~klasa2();
    void wyswietl();
    void metoda(klasa1 &ref);    //metoda przyjaciel klasy1
};

class klasa3    //klasa3 z wszystkimi metodami przyjaciół klasy1
{private: std::string dane;
public:
    klasa3();
    ~klasa3();
    void metoda1(klasa1 *wsk); //metoda przyjaciel
    void metoda2(klasa1 *wsk); //metoda przyjaciel
    void metoda3(klasa1 *wsk); //metoda przyjaciel
};

class klasa1    //klasa1 deklarująca przyjaciół
{private:
    std::string login, haslo;
public:
    klasa1();
    ~klasa1();
    void wyswietl();
    friend void przyjaciel1(klasa1 *wsk);    //P1:globalna funkcja
    friend void klasa2::metoda(klasa1 &ref); //P2:metoda innej klasy
    friend class klasa3;                    //P3:inna klasa
};

#endif // KLASY_H
```

Klasy.cpp

```
#include "klasy.h" // class's header file
#include <iostream>
//metody klasy2
klasa2::klasa2()
{ bank="PKO SA";
  kwota=1000000; }
klasa2::~~klasa2()
{}
void klasa2::wyswietl()
{ cout<<"bank:"<<this->bank<<endl;
  cout<<"kwota:"<<this->kwota<<endl;
  }

//przyjaciel=metoda klasy; parametr: referencja do obiektu
void klasa2::metoda(klasa1 &ref)
{ cout<<"bank:"<<this->bank<<" kwota:"<<this->kwota<<endl;
  cout<<"login:"<<ref.login<<" haslo:"<<ref.haslo<<endl;
```

```

    }

//metody klasy3
klasa3::klasa3()
{ dane="serwis PL"; }
klasa3::~~klasa3()
{}

void klasa3::metoda1(klasa1 *wsk)
{cout<<"Dostęp w metodzie 1 " <<this->dane<<endl;
  cout<<"login:"<<wsk->login<<" haslo:"<<wsk->haslo<<endl;
}
void klasa3::metoda2(klasa1 *wsk)
{cout<<"Dostęp w metodzie 2 " <<this->dane<<endl;
  cout<<"login:"<<wsk->login<<" haslo:"<<wsk->haslo<<endl;
}
void klasa3::metoda3(klasa1 *wsk)
{cout<<"Dostęp w metodzie 3 " <<this->dane<<endl;
  cout<<"login:"<<wsk->login<<" haslo:"<<wsk->haslo<<endl;
}

//metody klasy1
klasa1::klasa1()
{login="kwinto"; haslo="vabank"; }
klasa1::~~klasa1()
{}
void klasa1::wyswietl()
{cout<<"login:"<<this->login<<" haslo:"<<this->haslo<<endl;
}

//przyjaciel=f. globalna; parametr: wskaznik do obiektu
void przyjaciel1(klasa1 *wsk)
{cout<<"login:"<<wsk->login<<" haslo:"<<wsk->haslo<<endl;
}

```

main.cpp

```

#include <cstdlib>
#include <iostream>
#include "klasy.h"
using namespace std;

int main(int argc, char *argv[])
{ klasa1 obiekt1;
  klasa2 obiekt2;
  klasa3 obiekt3;
  cout<<endl<<"dostęp do składowych klasy1 przez przyjaciela -funkcję
globalna"<<endl;
  przyjaciel1(&obiekt1); //funkcja przyjaciela
  cout<<endl<<"dostęp do składowych klasy1 przez przyjaciela - 1 metode innej
klasy"<<endl;
  obiekt2.metoda(obiekt1); //metoda przyjaciela
  cout<<endl<<"dostęp do składowych klasy1 przez przyjaciela -metody innej
klasy"<<endl;
  obiekt3.metoda1(&obiekt1); // klasa przyjaciel
  obiekt3.metoda2(&obiekt1);
  obiekt3.metoda3(&obiekt1);

  obiekt1::~~klasa1();
  obiekt2::~~klasa2();
  obiekt3::~~klasa3();
  system("PAUSE");
  return EXIT_SUCCESS;
}

```